

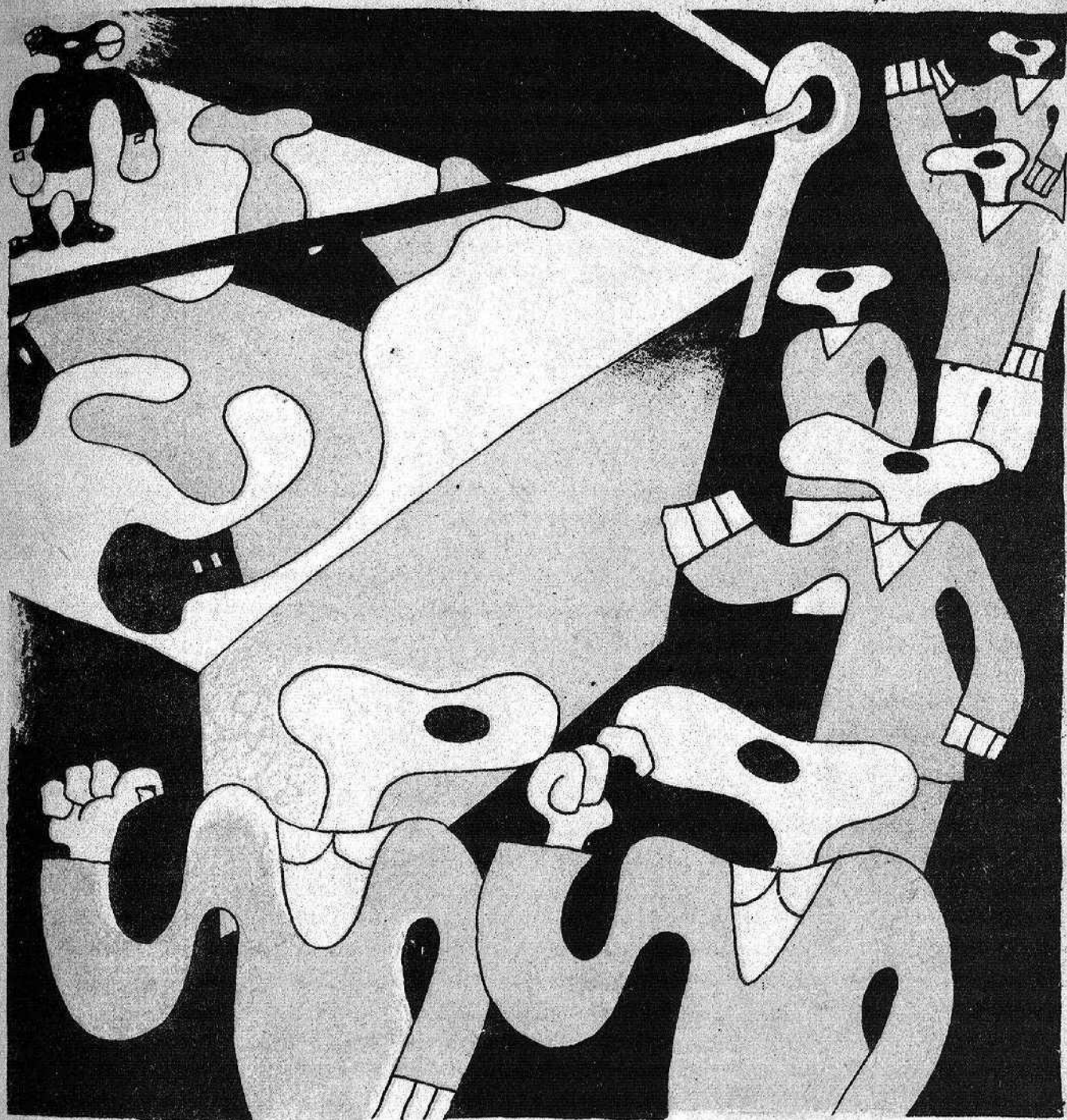
L'ESQUELLA

DE LA T O R R A T X A

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF MODERN ART
NEW YORK

AGENCIÀ D'ARTS GRÀFICS TEL. 33994

CINQUANTA CÈNTIMS

EL K. O. DE SCHMELING

—Era ari.

—Noi, si no ho arriba a ésser!

El món de l'anècdota

El gran transatlàntic anglès «Queen Mary» porta a bord no res menys que 576 rellotges instal·lats en els diversos departaments, sense comptar, naturalment, els d'ús particular dels tripulants.

El «Queen Mary» ha establert en aquest sentit una simpàtica originalitat, tot batent el «record» mundial entre els grans vaixells de transport, car no n'hi ha cap que ni tan sols s'acosti a aquesta xifra.

576 rellotges! Pobres passatgers! Com s'ho deuen fer per a saber l'hora exacta?

★

Sydney, Austràlia, pretén posseir un cas de somnàmbul superior a qualsevulla altra ciutat del món, en proporció al seu nombre d'habitants. Els metges tracten d'esbrinar les causes d'una tan singular epidèmia. El que crida més particularment l'atenció és una família sencera que pateix d'aquest mal. Un dels seus components, en pijama, es passeja dos o tres quilòmetres i després torna tranquil·lament a casa seva.

Molts habitants de Sydney s'aixequen i, durant el somni, executen treballs domèstics i es lliuren a tota mena d'activitats.

No cal dir que de dia certes feines no poden pas encarregar-se als habitants de Sydney amb gaires probabilitats d'èxit. S'hi adormen.

★

Una expedició científica organitzada per les Universitats de Harvard i Cornell recorrerà pròximament el Canadà, per tal de registrar en micròfon el cant dels ocells de les regions àrtiques. Amb micròfons ultrasensibles, equipats amb un mirall receptor que concentra els sons, es podrà descobrir la presència d'un ocell a dos quilòmetres de distància. L'aparell receptor, d'ona curta, transmetrà el cant dels ocells a una estació el radi d'acció de la qual agafarà 200 quilòmetres de diàmetre.

Dintre de poc, afirma amb satisfacció el reporter del «New York Times», que és d'on

traduïm la notícia, seran del domini de l'home els sorolls de les regions més desèrtiques. Pobret! Només li faltaven aquestes!

★

A l'Oceà Índic, al sud de Victòria, Austràlia, existeix una illa menuda i estranya que apareix i desapareix amb regularitat durant les mareas.

Aquest fenomen es pogué comprovar, per primera vegada, en 1928. Des d'aquella data l'illa ha desaparegut tres vegades i ha tornat a la superfície altres tantes. Com és natural, afirma l'informador, ningú no s'ha atrevit, per ara, a establir-se en una illa tan amfibla.

No considerem excessiu. Perquè no ens negarem que una illa així resulta que ni feta expressa perquè els bussos hi vagin a passar una temporada d'estiu.

★

En una llibreria d'ocasió, George Bernard Shaw va trobar un volum de les seves comèdies. El preu anotat era sumament baix. El llibre estava dedicat a un amic, de la manera següent: «Amb la salutació de Bernard Shaw».

Shaw adquirí el llibre i escriví, a sota de la primera dedicatòria: «Amb una nova salutació de G. B. S., que l'envia novament al seu amic».

★

Un granger de Pigeon Cove, Massachussets, el senyor Ellis F. Stenman, ha tingut l'ocurrència de construir una casa aprofitant dianis vells. L'extravagant idea, però, no acaba aquí: tot el mobiliari és fet utilitzant el mateix material. Les parets tenen un gruix de 215 dianis vernissats. Des del 1922, en què fou construïda, aquesta casa ha resistit, amb sorprenent estoïcisme sense sofrir el més petit desperfecte, innombrables tempestes i pluges.

El senyor Stenman se sap de memòria totes les habitacions i quan organitza alguna festa íntima obsequia les seves amigues amb magnífics recitals de cadires i tauletes de nit.

MATUSALEM, junior.

UN MOMENT CRUCIAL

Tenim notícies que ha produït un pesseïm efecte entre els estaments religiosos de la nostra ciutat la notícia que Hitler està decidit a erigir-se en Déu; és a dir, a demostrar que al món no hi ha més déu que ell; o alqui, que es passa tot déu per sota l'aixela.

Per altra banda, sembla que tampoc no estan conformes a acceptar la fórmula que Hitler vol imposar per al sacrament del baptisme, i que, segons diuen, consistirà en què el suposat pare de la criatura es col·locarà davant l'altar i exclamarà, amb els braços estesos: «—Juro, davant de Déu, que jo, pare de l'infant de la meua esposa, sóc de nissaga ària...»

Les senyores que fins ara han fet tota mena de sacrificis per a la implantació del feixisme —italià o alemany, tant li fa—, entre nosaltres, es pregunten, sobresaltades: «¿Hi ha gaires homes dels nostres que puguin jurar davant de Déu que són els pares dels nostres fills? Això és un compromís sarcàstic, amb el qual la nostra consciència no podria transigir».

—Escollit: què és per ací que han bombardejat?

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY, LXII

NUM. 3070

EDITORIAL

L'imperi de la fam

No temin els lectors que, sota aquest títol sensacionalista, intentem parlar-li, també nosaltres, de «La Fam» de Joan Oliver, estrenada al Teatre Català de la Co... comèdia, no!

A nosaltres ens tempten ara temes més transcendents.

Ara volem parlar d'una comèdia dramàtica d'un autor més cèlebre, encara que menys afortunat, i que ens perdoni «Pere Quart».

Nosaltres volem parlar de «La fam» de Benet primer, més conegut, encara que menys reconegut, per Mussolini.

Innovador de mena, el «duche» no va acontentar-se amb allò que fan els vulgars grimpadors innominats.

Ell no va prometre pa al poble.

Ell va prometre més. Tot un Imperi!

I, tot previsor, ja comptava que el pa se li donaria de més a més.

Però les coses van com van, i al teatre del món, com a tots els teatres que es fan i es desfien, tot ho fan mal-

bé les males companyies.

Mussolini, en ajuntar la seva fam amb la de Hitler, en comptes de doblar-la (per l'Eix), la va multiplicar per mil.

I així li ha esdevingut l'imperi que encara li ha de venir: «L'imperi de la fam».

Ell prou preveia que, declarant-se anticomunista, haviem de restar-li agraïts tots aquells que tenen més de dos pans a la post i posen pilota a l'olla; però l'agraïment és més ponderat que l'imperialisme, i de mena no ha estat mai totalitari.

Ara Mussolini necessita pa, com aquell que diu, com el pa que es menja, o sia com el pa que no es menja.

Però a Londres no en volen saber res.

Està massa recent el discurs del doctor Funk, que és qui administra a Hitler els diners que no té.

S'ha vist massa clar, a Viena (després de saquejada), el concepte que tenen els totalitaris del crèdit exterior, i Viena, en qüestions de pa, té una força

evocadora que prejudicia totes les exemplaritats.

La lligó és dura, i serà fatalment causa que no se li faci dur a Mussolini el pa a la post daurada dels Cèsars.

Els banquers, tot i no donant-li'n, de pa, volen fer comprendre al «duche» el pa que s'hi dona.

L'or no té entranyes!

Però a desgrat d'aquesta sarcàstica paradoxa, Mussolini va endavant, i la fam, que li para com una rosa al trauc, engrandeix el marge ja immens de la seva decadència gloriosa.

Ell volia ésser emperador, i ja gairebé ho ha aconseguit.

Hi ha, evidentment, un imperi que ningú no li vol reconèixer, malgrat la llibertat en què la S. de N. va deixar tothom per fer aquest malendroç, però en canvi ningú no pot negar-li la corona d'espigues, sense espigues, d'un imperi més grandíols, d'un imperi sense blat, d'un imperi sense pa, d'un imperi sense or.

L'imperi de la misèria!

Arri, ari!

Quan no puguin guanyar per punts, els boxadors alemanys guanyaran per Anschluss

La Federació Alemanya de Boxa ha redactat amb caràcter d'urgència un nou reglament per tal d'evitar la repetició de casos tan tristos com el de Schmeling, ari pur, que s'ha vist facturat a l'hospital per un negre, al segon round d'un combat sensacional.

Hitler ha acordat que això no podia ésser, car com va el senyor Rosenberg a contar que els aris són una raça superior, quan l'ari màxim és deixat k. o. amb tota la senzillesa per un boxador de Harlem, una mena de músic de jazz, de cambrer o de descarregador del moll, que són els oficis que corresponen, segons els nazis, als infelïços d'altres races?

El nou Reglament aprovat per la Federació Alemanya de Boxa és el següent:

Article 1.º Tot boxador de raça ària ha d'abstenir-se de lluitar amb contrincants que, ultra no ésser aris, tinguin probabilitats de sortir vencedors del combat.

Art. 2.º Si malgrat això el combat té lloc i les coses van mal dades per a l'ari, aquest tindrà dret a practicar un petit anchluss en la persona del seu contrincant, a base d'en-vair-lo.

Art. 3.º Si malgrat l'anschluss el combat encara és desfavorable per a l'ari, els jutges suspendran la lluita i apel·laran al Comitè de No Intervenció.

Art. 4.º Tot boxador ari té dret de combatre, ultra amb els punys, amb bombes de cinc cèntims quilos.

Art. 5.º En cas que el combat sigui desfavorable a l'ari, aquest pot acordar que el seu adversari és un comunista i cridar al seu ajut els italians, els japonesos i àdhuc algun franquista espanyol.

Art. 6.º Suposant que l'adversari fos jueu, i per casualitat anés davant en la puntuació, el públic està autoritzat per a tirar-li pedres.

Art. 7.º A cada final de round, els boxadors aris faran constar que volen colònies.

Art. 8.º Si hom s'entesta a no donar-los la victòria, els boxadors aris es dedicaran a fer el sudeta una estona i demanaran protecció per a les minories.

Art. 9.º Els boxadors aris demanaran la revisió de tots els tractats i es negaran a abandonar el ring, mentre aquest no sigui declarat terra alemanya.

Art. 10. Tots els dubtes que puguin acudir-se'ls als jutges en el curs del combat, seran resolts segons el text del «Mein Kampf».

—A com, els naps?

—A cinquanta.

—Què li sembla? Això que hi ha control «nabal»!

Financers catalans a Burgos

Deu ésser per aquella famosa dita, que arribarà un dia en què amant pel món els catalans ho tindrem tot pagat, que els catalans que han anat a l'altra banda, el primer que han fet ha estat tirar-se de cap a la caixa.

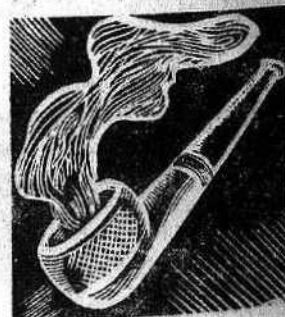
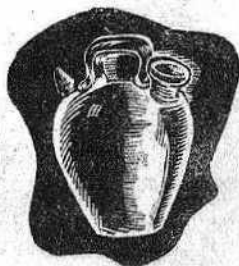
Del Ministeri (diguem-ne Ministeri, per a dir-ne quelcom) de Finances que funciona a Burgos o a Salamanca (la veritat, no estem gaire forts en geografia política facciosa), els naturals del país en diuen «la Generalidad». Tots els financers de la Lliga hi han fet cap, fet ben esperançador per a nosaltres, car hom aruga un esdevenidor brillant per a l'economia franquista.

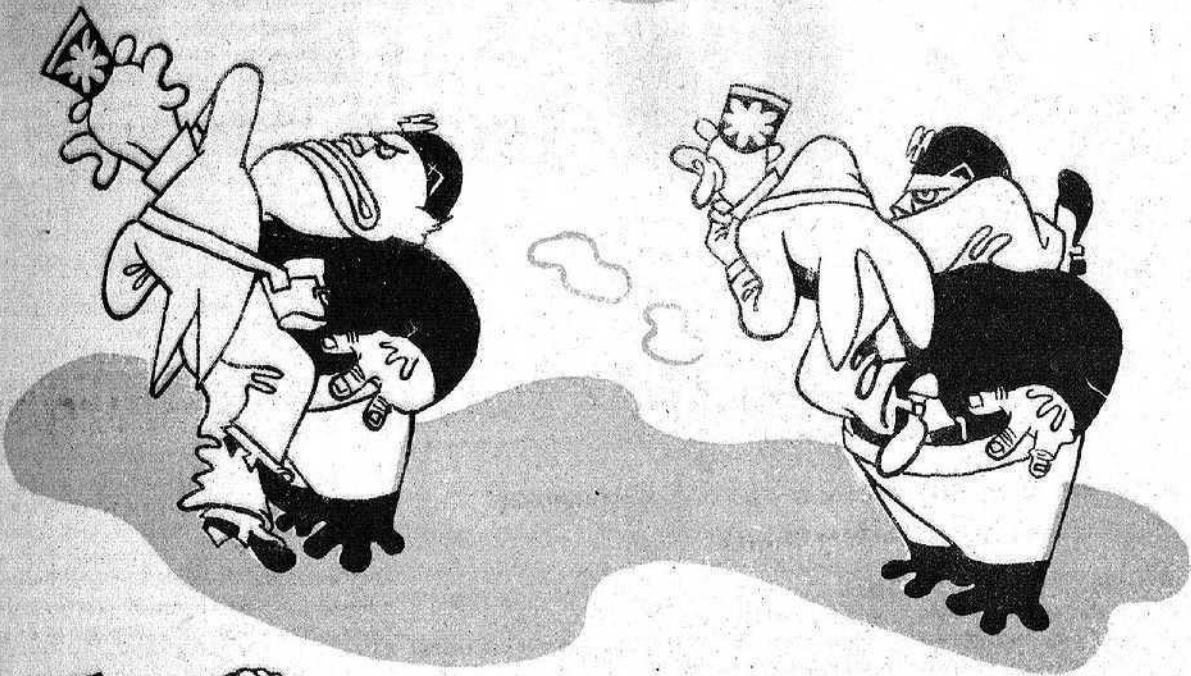
Els Bausilis, els Vidals i les seves respectives guardioles, els Ventoses més o menys calvellts i altres il·lustres homes d'affers lligaires, s'han fet amos de la política econòmica del «generalísimo». Si no han pogut fer-se'n amos personalment, car els prohoms de la Lliga són mirats encara de cua d'ull per la majoria dels jerarques «nacionalistes», se n'han fet amos a través de llurs deixebles i de llurs doctrines.

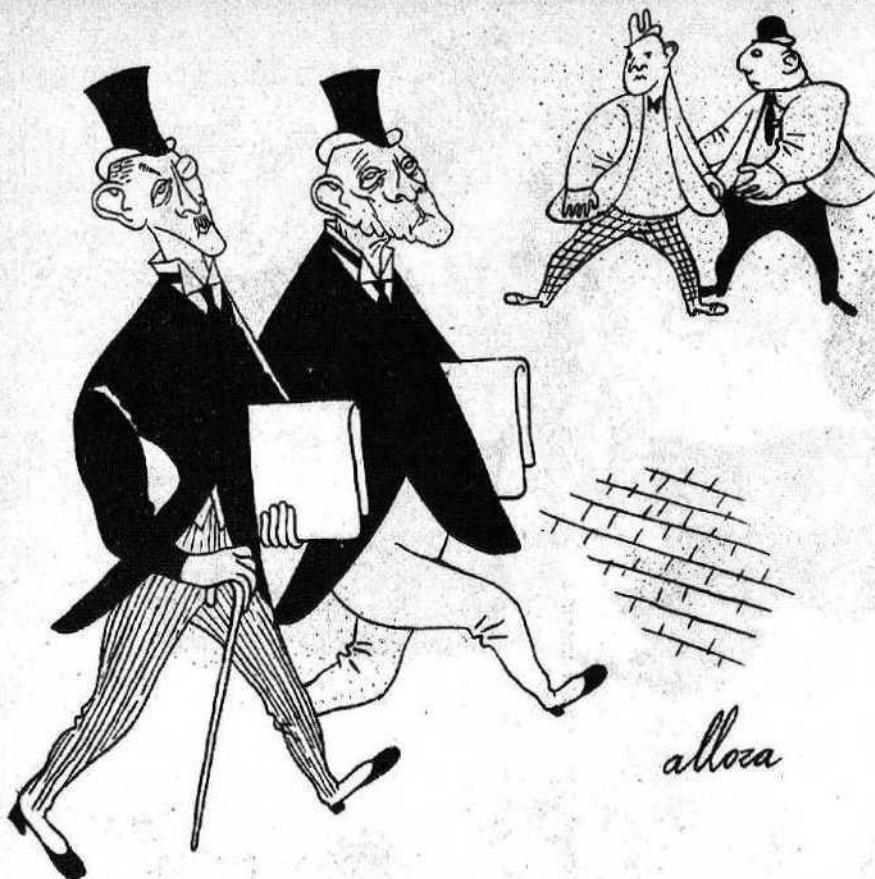
El fet és que per la dependència d'hisenda franquista hom només topa amb catalans. Hi són, està clar, en qualitat de tècnics... No és d'estranyar que alguns d'aquests tècnics

les quatre dies que servien els governs republicans i darrera la porta de certs solemnes despatxos del ministeri de Finances de Franco, alguns viatges podria veure-hi la cara de confiança, de tota confiança, d'algun tècnic que no fa pas molts mesos somreia darrera la porta d'un despatx no menys solemne d'algun altre Ministeri de Finances no gens llunyà.

Aquests catalans absents de la pàtria són dignes també dels nostres millors records. Proposem, de tant en tant, alguna emissió radiofònica especial, on en lloc de l'«Emb-grant», els cantem la «Cançó del lladre».

POLÍTICA DE SILENCI

- Vols dir que lamenten molt els morts de Granollers?
- Molt! S'han imposat un milió de minuts de silenci.

CRONICA DIPLOMATICA

Els problemes de la no intervenció per als interventors
i per als no interventors

La reunió del Subcomitè de No Intervenció, amb l'acord unànime d'intervenir tot i no intervenir en la guerra d'Espanya, acord preparatori de la reunió del Comitè que, evidentment, no és pas el mateix que el Subcomitè, sinó més aviat un Supersubcomitè, igualment de No Intervenció, sembla que hagi de portar, en una data més o menys llunyana, la retirada efectiva dels voluntaris, anomenats així perquè no en són, puix ja se sap que el nom no fa la cosa.

Aquesta decisió sembla que ha portat a la política europea aquell estat que els diplomàtics en diem de «détente», que és una abreviació del «detente bala», cosa que vol dir que la guerra, naturalment, no la d'Espanya, sinó la dels altres que, és clar, és l'única que interessa als altres, està deturada.

L'eufòria que això ha produït arreu s'ha traduït, com era d'esperar, en una represa d'activitats. I és així com els avions italo-alemanys han tornat a enfonsar vaixells anglesos i francesos per tal que Franco pogués tenir a ratlla el partit conservador anglès, excessivament inclinat aquests darrers temps a sortir-ne de la posició de pura conservació, que pel seu nom li portava.

En efecte: sembla que aquest advertiment era ben necessari per a mantenir, no sola-

ment la unió dintre del partit, sinó els fogots que anaven excitant l'opinió pública.

Nosaltres els diplomàtics, la missió dels quals és tirar alguna al vi, tot i mostrant els perills de beure's sense batejar, hem tingut unes setmanes d'una agitació que ni els «week-ends» repetits eren prou a calmar. I és que som uns incompresos, perquè la gent encara no ha comprès bé de què es parla quan es parla de no intervenció.

Incompresos nosaltres; incompresa la no intervenció. Com és possible, d'aquesta manera, que ens entenguem?

És per això que, amb el desig de posar les coses al seu lloc i els punts sobre les is, les jotes i les comes, que intentarem posar, a més a més, les coses en clar.

Quan la rebel·lió dels militars facciosos que es pronunciaren contra el Govern en lloc de fer-ho a favor, que més ens hauria valgut a tots plegats, perquè la guerra ja seria acabada, quan la rebel·lió, diem, es convertí en guerra, tots ens pensàvem que era una guerra civil, fins que ens vàrem adonar que en comptes de lluitar contra espanyols, nosaltres, que érem espanyols, lluitàvem contra alemanys i italians.

Com ha anat això?, ens preguntarem. Perquè sembla que fins aleshores a Andalusia, hi naixien andalusos, i a Galícia gal·lecs, a

Castella castellans i a Navarra navarresos. Però des d'aleshores ja no va ésser així: a Andalusia hi havia alemanys i italians, i a Galícia i a Castella i a Navarra i arreu de l'Espanya facciosa, i fou aleshores que les potències es varen inquietar i varen dir: Cal evitar a tota costa que a Espanya en comptes d'haver-hi espanyols hi hagi francesos i anglesos. I Itàlia i Alemanya varen dir que era veritat i que calia fer els possibles, perquè si els alemanys i els italians no s'hi aclimataven i morien com a mosques, molt menys s'hi aclimatarien els altres.

I va venir que algú, sembla que un francès, el nom del qual fem com Cervantes, va dir que calia fer un Comitè i un Subcomitè i tots hi varen estar conformes.

I del Comitè, no se sap per què, segurement per la mateixa raó que d'un Llibre Blanc se'n diu un Llibre Blanc, se'n va dir de No Intervenció.

Aquest nom, però, que no era més que un nom per a entendre's, se'l varen prendre seriosament França, Anglaterra i Rússia i varen començar de fer córrer que elles, posseïdes el que passés, no intervindrien. Aquesta posició, d'una rigidesa absurda, va disgustar Alemanya i Itàlia: no s'ha d'ésser tan arrogant, tantmateix; les persones i els països han d'ésser comprensius, perquè si no hi hagués un mínim de comprensió, la gent es barallaria continuament. Per això decidiren d'ésser comprensives i compensar així la rigidesa de mal to dels altres.

Frància, Anglaterra i Rússia ja els ho deien. No sigueu ximples; per què agafar-ho tan fort? Si fóssiu tan puritanes com nosaltres, no tindríeu guerra; nosaltres, veteu? tenim pau.

«Es que la guerra ens agrada», digueren els totalitaris.

I contestaren les democràcies: «Ah, si és així, callem; entre gustos no hi ha disputes».

Ara darrerament sembla que han dit Itàlia i Alemanya que sí, que bé, que vaei, i han convingut a retirar part, allò que en diu part, dels voluntaris.

I aleshores, veteu el que és la diplomàcia, és quan, veient la bona fe dels totalitaris, les democràcies s'han començat d'escomiar. Però nosaltres, que som de l'escola anglesa, saltem i diem: Si no ens fiem de la paraula de la gent, encara que sigui de la paraula de la gent que no té paraula, on anirem a parar? Perquè, és que potser Itàlia i Alemanya tenen alguna culpa de no tenir paraula? Tot al més que es pot considerar és com una sensible desgràcia, com aquella senyora que va casar la filla i el gendre li va sortir cornut. A més, tenir paraula, tenir paraula; Talleyrand, que també era un diplomàtic com nosaltres mateixos, ja deia que la paraula ens ha estat donada per a amagar el pensament. I el Hitler i Mussolini han donat la paraula a França i a Anglaterra, segurament és pel mateix.

Sigui el que sigui, Alemanya i Itàlia s'avenen a retirar voluntaris, més o menys i més o menys voluntaris, i així, encara que sigui un simple engany, sempre és un motiu de satisfacció si fem els possibles per no saber que ens enganyen. Es parla, ara, de la proporció de la retirada: la meitat? la quarta part? Nosaltres, posats a ésser amables, serem generosos; ens acomodarem amb la retirada de la setèima part, segons el canó grec, en sentit horitzontal i començant per dalt. I estem segurs que els nostres lectors també.

Londres, Era cristiana (ella).

LA HUMANITZACIÓ DE LA GUERRA

Cal precisar què són objectius militars i què no ho són

Per això nosaltres ho precisem per a ús dels agressors i de l'humanitarisme internacional

S'ha parlat massa dels bombardeigs aeris i dels objectius militars i dels objectius no militars perquè nosaltres deixem d'ocupar nos-en. Atrament podria semblar una des-cortesia amb els agressors, i tot citans que això. Hem de convenir, però, de totes maneres, que se s'ha parlat amb excés, pèssim degut a l'excés dels mateixos bombardeigs i, si nosaltres hi afegim encara és, no pas per augmentar l'horror que senten els anglesos d'importància, que serien els primers d'estalviar-nos-els si poguessin disposar de dones i criatures de cel·luloide, però el que mal-ques són primeres matèries, si no per ajudar els diferents treballs de precisió i definició dels temes objectius militars o no militars amb vistes a les inspeccions postmortem que les nacions humanitàries es proposen portar a cap a casa nostra quan encara els indrets bombardejats i les víctimes estiguin calentes.

ELS OBJECTIUS MILITARS

Què és un objectiu militar i, per tant, de bombardeig autoritzat?

Per definició, un objectiu militar és tot allò que té relacions amb els militars. Per tant, el primer objectiu militar són les promeses, els firts i els quèntos dels militars, vagin o no vagin de bona fe.

Hi ha, encara, tot allò que es relacioni amb la vida del militar, solter o casat. Així, en el darrer cas, les mullers i els fills dels militars ho són, i en el primer les fàbriques d'ungüent de soldat.

El militar, en estat de nuesa, no es diferencia del paísà; per tant, tota persona nua es pot considerar com a militar camuflat, per exemple, els nadons i, com a contrapartida, tot allò que contribueix a transformar l'home nu en militar, és objectiu militar: les fàbriques de botons, perquè en fan de llautó, les de cuir, les de teixits, les mines de sivelles, les fàbriques de bigotets propis per a oficials, les padrines de guerra, un dels objectius militars més clars; els familiars dels militars fins a la quarta generació, perquè sense ells no existirien els soldats, caps i oficials.

Cal considerar com a objectius militars també, tot allò que contribueix al sosteniment del militar: fàbriques de mongetes cuites, cues de pa, etc., etc.

Els edificis militars, com els cafès i cinemes, on els militars van a passar l'estona quan estan de permís, que és quan són més perillosos, perquè recuperen forces. Els hospitals, on les baixes causades a l'enemic es posen insidiosament en reparació. Les escoles, on els infants són malejats amb la cultura i la instrucció i se'ls omple el cap de fàl·lies perilloses com l'amor a la independència de la pàtria. Els llocs on hi ha instal·lades defenses, com les cases particulars, on, a cada cuina, hi ha una bateria.

Són també objectius del més militar que hi hagi, les fronteres franceses, ja que ningú obliga França a estar tocant a Espanya, com ho demostra el cas d'Anglaterra, que no hi toca. En canvi, són també objectius militars els vaixells anglesos, perquè no s'hi tornen.

NO SÓN OBJECTIUS MILITARS

No són, en canvi, objectius militars els militars facciosos, ja que el 19 de juliol, en sublevar-se, varen ésser expulsats de l'exèrcit pel Govern de la República, i, per tant, no són militars. Les vies de comunicació, les poblacions, les casernes, els forts, els dipòsits de municions, etc., etc., del camp facciós, perquè, com que la República no pretén destruir Espanya, sinó defensar-se de l'invasor, si ataqués aquests objectius militars, en comptes de defensar-se, el que faria seria atacar.

No són tampoc objectius militars les tropes alemanyes i italianes al servei de Franco, perquè, tot i ésser, aquests sí, militars, el fet que siguin estrangers podria provocar conflictes amb nacions estrangeres que no ens han declarat la guerra.

Per aquesta mateixa raó no són objectius militars els vaixells italians i alemanys carregats de material italià i alemany, perquè

el material és italià i alemany, mentre va en el vaixell i després ho és el vaixell, i després el material va a parar al comandament alemany i italià, i és desembarcat en ports on hi viu població civil i, per tant, no militar.

CONCLUSIÓ

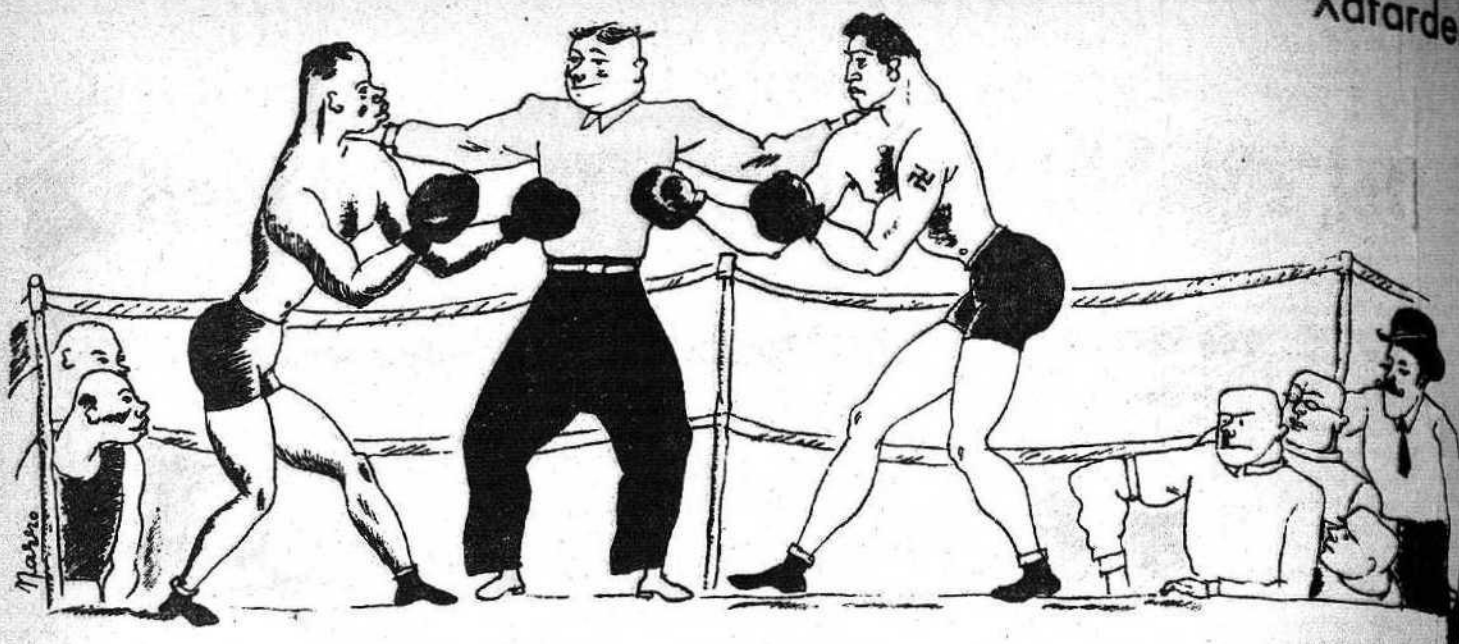
Per totes aquestes raons i, per tal d'evitar complicacions i errors lamentables, dels quals no tindrien cap culpa els atacants, sembla que la Comissió competent recomanarà al Govern de la República que ell mateix ordeni la destrucció dels seus propis objectius militars, ja que d'aquesta manera no hi haurà perill que rebí la població civil. Cas de no fer-ho, els interessats no podrien sinó atènyer-se a les conseqüències.

De totes maneres, i fos com fos, l'opinió mundial no deixaria de sentir l'horror i la simpatia que amb una generositat tan constant en ve prodigant des de fa dos anys.

EL COMITÉ DE NO INTERVENCIÓ

—Senyors, hauran de plegar, que s'han de tornar a reunir

Xafardenia al marge...

Del combat Joe Louis-Max Schmeling

que acabà K. O. per culpa de la no-intervenció

(Del nostre enviat especial)

PRELIMINARS

A desgrat de totes les petulàncies més o menys incontrolades que precedeixen fatalment aquests combats en què de tant en tant es posa en joc el títol del campionat del món de tots els pesos, cal dir, fent honor a la sinceritat, que tothom, en el seu subconscient, estava convençut que la raça ària sortiria victoriosa novament, sobre la raça impura representada per un negre, i diem novament, puix que, com el lector recordarà, fa dos anys, o sia en plena eufòria «straperlista», Max Schmeling, el «pupilo» de Strauss i de Leroux, va vèncer fàcilment sobre el contrincant que ara se li oposava per segona vegada.

Hom recordarà així mateix que el triomf que aleshores obtingué, potser amb massa facilitat, el representant de la raça ària, fou ràpidament convertit, pels nazis aclimatats a Nord-Amèrica i per la inspiració de Goebels, en un èxit polític còtitat enterament pel tercer Reich a profit de la seva propaganda pacificadora i anticomunista. (Vostès ja m'entenen.)

Ara, bé; sia perquè l'straperlo tingué aquella ensopegada lerrouxista o bé perquè hi ha molts nazis a l'ombra pel procés de l'espionatge alemany a Nova York, el cas és que Schmeling no ha estat prou encoratjat, potser, a l'hora decisiva.

PERÒ

Però no pensin que això hagi pogut influir en la derrota del púgil de Hitler, puix que aquest, totalment totalitari com és, no ha oblidat el

seu deure d'encoratjador, ni molt menys.

Schmeling, abans de començar el combat, i quan ja estava vestit, o, més ben dit, despullat per a combatre, en el moment de treure's el bany, va rebre un expressiu telegrama del «Führer», en el qual aquest, com si fo dissabte, li atorgava ja per endavant el títol mundial de campió que encara havia de guanyar-se amb els punys i no precisament contra Schunni, donant-ho com a fet consumat.

Aleshores esdevingué quelcom de pintoresc i simbòlic que cal remarcar, puix que ha passat per alt a la crítica tècnica, atenta només a la marxa del combat.

Schmeling llegí el telegrama amb sorna i, mirant-se desdenyosament el negre que ja estava al recó del davant, el doblà i tractà de ficar-se'l a la butxaca; però com que el slip no té butxaques com les calces, corrents hagué d'ésser el negre mateix qui, donant proves d'una serenitat i pràctica del «ring» que dos anys abans no tenia, li digué a l'alemany, amablement, referint-se al telegrama:

—Posa-te'l al cul. (Volia dir a la butxaca del darrera, única que té l'slip.)

Això era ironia?

Era intuïció o presagi?

La realitat ha vingut a demostrar, pocs minuts després, que era senzillament un bon consell.

SUPERSTICIO

Sigui el que es vulgui, aquella intromissió, que donava ja per endavant la iniciativa moral a Joe Louis,

potser va perjudicar els fets, per quant afectà visiblement Schmeling i se'l veié al seu recó resant a cau d'orella al seu «menager» una superstició insegura i plena de neguits.

Nosaltres sabem el que li deia.

Schmeling es lamentava de l'injust d'haver-se de barallar amb un home de raça impura, no ari, i potser pagat per l'or rus per tal de fer-li una cara nova i fer quedar com un porc Hitler, després d'haver-li atorgat, amb lleugera anticipació, un títol que es presentava tan negre.

El menager, tot tranquil·litzant-lo, li deia:

—Això de fer quedar Hitler com un porc no t'ha de preocupar. Per altra banda, pensa que el fet de no ésser el teu contrincant ari pur com tu i com jo ha de servir-te d'estímul.

—Bé, però, ell és antifeixista.

—Millor.

—Va vèncer Camera.

—Millor.

—Va deixar Uzcudun sense sentit.

—Mai no n'havia tingut, de sentit, Uzcudun.

—Així, doncs?

—L'has d'aixafar.

—I no podríem haver preparat un Comitè de No Intervenció.

—Per a què?

—Home, em seria més fàcil.

—No hi hem pensat.

—I l'aviació no vindrà, si van mal dades?

En aquest moment sonà el gong.

PRIMER «ROUND»

La transcendència internacional que quatre mal intencionats han volgut donar a aquest combat bar-

reiant la política i l'esport ens ha fet viure els minuts de més intensa emoció que hem passat des del darrer dissabte que Hitler féu allò que feia abans cada dissabte.

A desgrat de celebrar-se a Nova York aquesta imprudent experiència esportiva, hom s'adonava perfectament, per la violència de l'encontre, que allò que trontollava sota els punys insensats del negre imprudent era la pau d'Europa.

Davant la tàctica pacifista i humanitària de Schmeling (34 anys), el foll de Joe Louis desencadenà una allau de violentes provocacions (23 anys) que en l'ànim de les persones prudents adquirien tota la transcendència que vostès vulguin imaginar-se.

El negre, com si no fos negre i l'altre no fos ari i alemany i encara com si l'estabilitat de la pau d'Europa li importés una bleda, començà a clavar-li mastegots, i no el va deixar ni mocar-se, que és allò que fan els púgils quan reben.

Jo m'ho mirava, i no podia deixar de pensar que Hitler forçosament havia de prendre aquests cops com una provocació.

Però el negre, com si se'n fotés del que jo pensava, li clava un mastegot imponent i li parteix un llavi.

L'espectacle era desolador; la sang aïra per terra!

Ai Déu meu!

Encara no se li havia inflat el morro a Schmeling, vet ací que li fum una plantolada terrible i me'l tira a les cordes.

Les cordes fan:

—Ugic...!!!

El «menager» aprofita l'aproxima-

ció involuntària de l'alemany, i, per a encoratjar-lo, en un esforç desesperat, encara li diu:

—Pica fort, que és comunista.

Hom esperava que això faria reaccionar el súbdit de l'eix, però cal

Encara no l'havien retornat les cordes, el negre li adreçà dos «crochets» de dreta (que semblaven d'esquerra, per la intenció) i el púgil de Hitler cau de morros amb un os trencat:

Unl dosl... tresl

INTERVENEN ELS TECNICS

El «menager» d'Schmeling encara té un rampell d'inspiració i, imitant la tècnica d'Alemanya a Espanya, fa intervenir els «tècnics», que és allò que els italians en diuen «voluntaris», i els espanyols «morros». Aquí, però, la intervenció de la tècnica fou simbòlica, com a Espanya, tanmateix.

El «menager» d'Schmeling, home de rànica tradició straperlica, intentà un straperlo.

Quan l'ari és de morros a terra i voreja el k. o., com aquell que va a ficar-se a la banyera, el «menager» tira l'esponja amb la sana intenció de provocar un k. o. tècnic, així frustrant el k. o. i però l'àrbitre, Donovan (jueu, sens dubte) segueix comptant:

—Quatre cinc...! vuit... K. O.!!!

EPILEGI

Joe Louis ha estat reconegut, immediatament, per totes les federacions internacionals, com a campió del món de totes les categories (incloses les àries), mentre Schmeling era reconegut, també, pels faculta-

tius, a l'Hospital, que li han apreciat la trencadura d'un os.

Schmeling, un cop curat de primera intenció, pensa anar a refer-se a un camp de concentració.

El seu «menager», en recollir la bossa, que, per cert, ha estat pròdiga, diu que ha exclamat amb la mateixa resignació que devia tenir Hitler després del dissabte aquell de Praga, que li va sortir dijous.

—Més val això que un cop de puny als morros.

ACLARIMENT

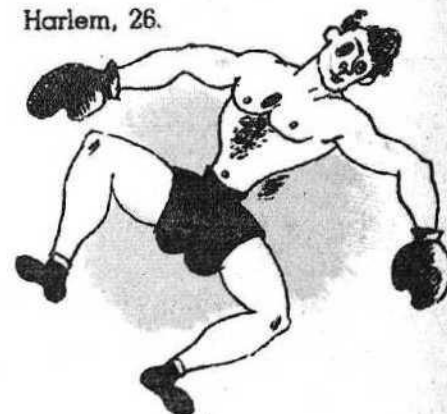
Hem dit, i tota la Premsa ho ha retallat, que Schmeling tenia 34 anys, i no és cert, car a més té l'Anny... Ondra.

UN RUMOR SENSACIONAL

Corre insistentment el rumor que no s'ha desmentit que no s'hagi confirmat que mister Chamberlain, que ha seguit la radiació dels incidents del combat des de Londres, pensa oferir a Joe Louis una cartera al seu ministeri.

PERE GALLARI

Harlem, 26.

El misteri del primer segona

Feta molts dies que anava a dormir tard. En arribar del despatx, es posava el pijama, sopava precipitadament i després es tançava a la biblioteca, d'on no en sortia fins a les quatre de la matinada. Si s'apagaven els llums degut a algun bombardeig, s'aixecava de l'escriptori en una resignada actitud que les circumstàncies havien convertit en habitual i anava a la cuina a buscar un cap d'esplum, el qual encenia per a prosseguir les seves incursions pels camins de la lletra impresa, devorant idees, resums i conceptes. Els veïns, quan s'aixecaven a la nit per anar a beure un vas d'aigua o per a requisar quelcom del rebost, atenant el prec imperiós d'un budell randinaire i totallant, restaven sorpresos d'aquell esclat de claror que, eixint de la finestra del primer segona, il·luminava tot el silenci del celobert, permetent de presagiar tota mena de terribles activitats a propòsit de qui; amb una tenacitat tan admirable, es passava les nits en blanc amb una olímpica indiferència envers les rotacions. — ¡ai, tan prosa! — del comptador elèctric.

—Potser tenen instal·lada una emissora clandestina...

—Potser s'han deixat el llum encès. Però no, no és possible, no seria pas cada nit...

—Potser es dediquen a falsificar tabac anglès...

Tota l'escala n'anava plena, del misteri del primer segona, i, no obstant, ningú no encertava a ficar el dit a la llaga. Semblava un film de misteri d'aquells que no deixen d'ésser misteriosos ni en arribar a l'acabament.

Avui al primer segona és dia de nervosisme. La porta del pis s'obre i es tanca adreçada amb una dimènica elegància de film de Lubitch. Ell, en Josep Maria, ha pujat els esgrafs de tres en tres i a l'hora de dinar no ha volgut tastar res, allò que se'n diu absolutament res, que en aquests temps ens sembla que ja és dir. Ella, Valentina, participa de l'angúnia del marit i li exposa el testimoni de la seva adhesió d'intranquil·litat amb aquesta confessió colpidora:

—Vinc de la farmàcia. Quant diries que peso?

—527—ho ha dit per dir alguna cosa.

—I ara! 45 i encara gràcies. —I li ensenya els braços fent ús d'arguments que per a nosaltres, és clar, no tenen gairebé res de palpables.

Com que a la premsa no se li pot amagar res i nosaltres, abans que tot, ens llevem als nostres lectors, ara els exposarem el motiu d'aquesta onada de nervosisme familiar que avui ha fet estralls entre el felix matrimoni

del primer segona. És que ell, en Josep Maria, avui té exàmens.

El lector: Ah!

★

Un tribunal presidit per en Jaume Mirabell, assegut darrera una taula vermella al bell mig de la qual es veu una campaneta que se li veu el llautó. La resta del tribunal està format per senyorasses amb bigotes i barbes, camuflats de catedràtics.

—Josep Maria Raspiniell—criden.

—¡Present!—i s'acosta a la taula amb el rostre mullat de suor emocionada.

—A veure: ¡vol fer-nos la mercè de cantar el primer temps de la «Sonata de primavera» de Beethoven?

La canta i s'apunta un «tanc».

—¡Molt bé! Vostè reuneix condicions. ¡que sabria dir-nos com fa el Cant Sisè de «El Comte Arnau», d'en Josep M.ª de Sagarra?

—De seguida:

«Pigallada de neu la fosca barba,
amb deu arruques castigant el front,
i els nervis secs com venci de garba,
el Comte Arnau sent que li falla el màn.»

—Exacte, exacte. ¡Ens podria altar quines foren les lluites civils després de Soló, segons la «Poètica constitució d'Atenes» d'Aristòtil?

—«Soló, doncs, s'expatrià per aquestes causes. Parí quan encara la ciutat estava perturbada; després, durant quatre anys, romangué tranquil·la. L'any cinquè, després de l'arconat de Soló, no nomenaren arcont a causa de la guerra civil; i, altre cop, passats quatre anys més...»

—Prou! ja veig que ho sap. ¡Recorda algun pensament de G. K. Chesterton?

—Li va bé aquest?: «De fet, naturalment, la tradició és la cosa més democràtica de totes, perquè la tradició és simplement una democràcia dels morts, així com dels vivents.»

—Perfecte, ¡veig! veig que vostè va molt empollat i això, com a president del Tribunal, m'omple de satisfacció. ¡Seria tan amable, per acabar, de donar a conèixer als senyors del jurat algun pensament del novel·lista André Maurois sobre l'amor?

—¡De quin novel·la el vol?

—De «Clims», per exemple.

—Si són servits «Un gran amor no és prou per retenir l'ésser que s'estima, si ensems no se sap emplenar tota la vida de l'altre amb una riquesa continuament renovada.»

—Esplèndid, ¡veig! Queda aprovat i pot retirar-se, tot recollint l'enhorabona entusiasta de tot el Tribunal.

—Moltes gràcies!—Somriu emocionat, es ruboritzava.

—Ah, i sobretot pensi a comprar-se el guants blancs. Vesteixen molt, sap?

★

Petons, abraçades, pastes seques (¡i tant! feia divuit mesos que les guardaven) i alegria franca i radiant al primer segona. Ella, la pobre Valentina, plora de felicitat. Ell té un nus a la gola que no té res a veure amb la corbata; està emocionat i no pot parlar. Valentina telefona tant que els dits se li fatiquen de furar l'automàtic i la veu se li enrogalla:

—Sí, sí, l'han aprovat. Uns exàmens brillants, Creu-me que no sé què em passa. Gràcies, gràcies en nom seu.

A la porteria ha estat convocat urgentment el consell de totes les porteres del barri. Pre-

—Ja tenia ganes que la República em fes presoner.
—Per què?
—Per a ésser lliure.

sideix la dona del que té la clau del refugi. Es comenta el rebombori del primer segona i a mig comentari espetega triomfal un tap de xampany. Com una declaració de guerra a les conxorxes de porteria.

—Aquesta gent... No sé, trobo que fan moltes bestieses.

I si en donàvem compte a la policia? Veurà, en aquests temps...

I heus ací la veu de la minyona del segon segona que aporta un detall preciós al debut, ara en ple punt dolç:

—Ho he filat des de la cuina: tot avui que es passeja amb guants blancs amunt i avall del passadís. Voleu dir que no l'han fet ministre o ambaixador o «alguna cosa grossa d'aquestes»?

Però totes callen de sobte en sentir el soroll de la porta del primer segona que ara acaba d'obrir-se. Hi ha expectació al roig viu, tothom s'aguantant el respir. «Finalment —es diuen— sortirem de dubtes.»

—Sobretot torna aviat, Josep M.^a. ¿Sents, «neno»?

—No pateixis, dona. Temps just d'anar-los a ensenyar l'uniforme—i es fan un petó llarg, triomfal.

¿L'uniforme? ¿L'uniforme?! A la porteria s'ha registrat un canvi de mirades expectants, com si el mot **uniforme** hagués girat el curs de les constel·lacions. Silenci. No se sent ni una mosca. Tothom s'empassa el respir com els fumadors quan s'empassen el fum. Josep Maria va baixant rítmicament, pausadament, les escales. Passes d'home feliç, d'heroi gatrebè.

—Pssststst!—ordena la portera mirant per darrera les escleres de la cortina de la porteria.

La sorpresa que s'origina entre aquell congrés de xafarderes és enorme, desconcertadora, aclaparant. L'habitant del primer segona ara obre la vidriera del carrer, vestit, ¡mai dirieu de què? ¡¡De mossos d'esquadra!! De mossos d'esquadra de quota.

ESQUELLOTS

COLOMBOFILES

Està vist que la comoditat d'ésser prudents ens està vedada pel destí als pobres que fem l'ESQUELLA.

Quan volem contemporitzar i fer la viu-viu eludint un tema, la gent s'entossudeix a venir a fer-nos-el retreure.

Adés, en parlar dels emboscats, hem hagut de ficar la pota i, naturalment, ens hem vist obligats a rectificar. Ara, després que amb els traïdors (vegi's el cas Pruna) hem quedat bastant bé, hom no en té prou.

Diem això per dir que ens ha visitat un col·leccionista que en veure desvaloritzades les còpies de «Sex a Peal» que Pruna li havia venut a pes d'or, diu que no és just que els que tenen coloms frueixin d'una injusta impunitat còctizable.

Ah! i no ens referim als colombòfils, sinó als que teneh pintures del pintor Colom, que, segons el nostre visitant, ha volat també al costat de Franco.

Bon vent!

Nosaltres ho fem constar només per si algú té a bé desmentir-ho.

LA LLEVA DE LA PRECOCITAT

Aquest miteix xafarder inoportú, home donat a l'enrenou i al mullader, no ha volgut marxar sense fer-nos una pregunta inquietant:

—Escollin —ens ha dit—, que saben si han demanat la lleva d'En Grau Sala?

Nosaltres hem quedat neguitosos, convençuts com estem que la precocitat ha estat sempre de mena una lleva d'avantguarda.

Vostès, què opinen?

El nostre xafarder s'ha engriscat i ens ha fet un seguit de preguntes tan impertinents com aquesta, que nosaltres no volem transcriure perquè no sigui dit.

Un altre dia potser ens veurem amb cor de tirar al drè.

Els grans i els petits d'Espanya

La República no es pot queixar quant a la representació a l'estranger. Ultra els seus diplomàtics, compta amb tota aquesta mà de nobles espanyols més o menys trocats que es creuen que, de contracop, serveixen la nostra causa, car es fan un tip de treballar pel desprestigi de Franco.

Esplonatge, contraban d'armes, estupefactants... Ves qui ho havia de dir que els descendents dels «hidalgos» espanyols, que lluitaven pel rei i per la religió, sortien amb aquest tremp d'aventurers baratets, en perpetu combat amb la policia francesa!

El darrer en línia —línia nobiliària, naturalment— no és altre que el marquès de Rebalzo. Un marquès nada menos, qué atrocitat, com diu la cançó. Un marquès dedicat a les feines més baixes i més servils, i no pas per patriotisme, sinó perquè a França, compreneu?, la vida és molt cara, i cadascú se la guanya com pot.

Ara que, nosaltres, demòcrates convençuts, dubtem sempre de la sang blava dels altres. Deu ésser perquè el qui aquestes línies escriu va néixer a la Barceloneta, que té sempre una gran prevenció contra la noblesa. Cada vegada que la justícia francesa se les heu amb un gran d'Espanya, pensem: Maul! ¿Vols t'hi jugar que el títol nobiliari no és sinó un pseudònim, i que darrera d'aquest gran no s'hi amaga sinó un petit, un d'aquests catalans que fa temps naveguen per l'estranger, a la que salta del negoci més o menys brut? ¿Voleu dir que aquest marquès de Rebalzo no és sinó en Josep Pla? O bé l'Ignasi Agustí? O bé en Martí de Riquer? I si fos en Carles Sentís?

Que en són de grans aquests grans!

El lladre:—Ja ho veureu, quan el Govern sàpiga que heu violat la No Intervenció!

—Mussolini té pressa.

—Sí; a Guadalajara també en tenia...

Qui compra... voluntaris?

Retirar els «voluntaris» alemanys i italians d'Espanya costarà la bella quantitat de 350 milions de francs francesos, segons han calculat els tècnics.

Vet aquí una retirada una mica careta. Gairebé val més retirar-los que portar-los. I no cal dir que potser seria preferible esperar que es morissin de vells damunt del terreny, solució molt més econòmica.

Rússia, naturalment, troba que 350 milions de lliures són massa diners. I que els pagui el viatge de retorn el qui els va pagar el viatge d'anada. Tot per culpa de Hitler i de Mussolini, que s'oblidaren de proveir llurs «voluntaris» d'un bitllet d'anada i tornada. Ara resulta que les altres nacions els han de pagar la tornada. Comitè de No Intervenció, agència internacional de turisme. Es retiren voluntaris, i no precisament a preus mòdics. En aquest sentit, Alemanya i Itàlia han practicat el «dumping» a l'inrevés, o sigui exportant productes caríssims.

Els espanyols opinen, ben segur, que per aquest preu també ens podrien incloure en la retirada a Franco, els seus generals, les seves «falanges» i els seus requetés.

350 milions de francs, repartits entre els voluntaris que hi ha, ben bé deu tocar a 3500 francs per voluntari. Està bé que França i Anglaterra, nacions poderoses, s'avinguin a sufragar la retirada. Però no ens sorprendria gens que sortís una nació modesta, que fes els seus càlculs i que digués al Comitè de Londres:

—A aquest preu, emboliqui-me'n mitja dotzena.

—Els meus «voluntaris» necessiten almenys mil lliures cada u per repatriar-se.

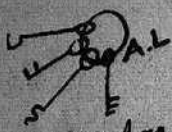
—Sr. Franco: vostè vol fer moros.

Els alemanys y els "anglesos"

Un dels arguments esgrimits per Mr. Chamberlain per a no enemistar-se amb Franco, és el dels 40 milions de lliures esterlines que Anglaterra té invertides en territori fasciós. Mines, un ferrocarril, un port... Els banquers de la City no estan pas disposats a perdre aquest capital amb un gest de malhumor.

Però els capitalistes anglesos somnien truites. Truites de riu, com les que es complau en pescar el «premier» britànic. Perquè en el cas que Franco s'imposés a Espanya, podria Anglaterra acomiadar-se gentilmente dels 40 milions de lliures. Educat a l'escola nacional-socialista, el règim totalitari espanyol diria als capitalistes britànics que s'alegra de veure'ls bons. No hi ha ja l'exemple d'Àustria?

Els anglesos no s'han adonat, encara, que la República espanyola és l'única que paga deutes i interessos. I que sempre que els toqui tractar amb alemanys, a Alemanya, a Àustria o a Espanya, la història els reserva el paper d'ensarronats. No en va al nostre país, des de fa molts anys, aquelles persones a les quals se'ls deu diners i no se'ls paga, hom en diu «anglesos».

Costas las de Poniente
Playas las de Estoril

a 23 de junio de 1938

Hern Don Map Shenelling

Mi querido Elaso: Con profundo pesar y con el alma en los dientes ya postizos, alifates de la provecia edad, me he enterado del percamce que en esa metrópolis del tío Sam has sufrido. Siempre los norteamericanos han sido traicioneros para la hispana historia, y desde los tiempos del "Maine" algo me olía yo para cuando los morenos españoles nos arianizásemos en santo contubernio con vuestra fuerte raza de rubios sigfridos de flancos poderosos. Lástima grande que los achaques de mis años no me hayan permitido acompañarte a esa de los rascacielos; porque con mi experiencia de vieja zorra de nortín les hubiésemos repetido el truco del straparlo, y en Nueva York, para nosotros Nueva Subur de altos vuelos, nos hubiésemos hinchado. ¡Ah! los trucos de mis años mozos! Ya me veo volviendo contigo de las Américas, calzadas las botas forradas de plata, con el patriótico jipi de antaño, el loro parlero en su jaula y el negrito Joe Luis, abanicándome las moscas.

Pero no en vano pasan los años, y, tu gimiendo en el hospital y yo con mis cansados ojos en el horizonte marino, rememoremos el giro raudo y obediente de la loca rueda estrapélica de una fortuna y de unos tiempos que allá se fueron para no volver. Somos unas carroñas!

Te abrazara este que aguende los mares, espera sin esperanza y muere porque no muere

Alejandro Gerrauro

P.D. Si te sobra algún papiro de esos de dólares de por ahí, ya lo sabes: aquí tienes un viejo cinto desamparado que lo espera

Vale (no lo que sea)

poti-poti teatral

DECLARACIO DE PRINCIPIS

Ens hem passat, per por, a les línies de Joan Cumelles

Com el lector haurà observat, L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, espontàniament, generosament, per bemois, ha anat convertint-se, d'una manera gradual, discreta i sistemàtica, en òrgan oficial de Joan Cumelles, director artístic de fet, si no —injustament— de dret, del Teatre Català de la Comèdia. Raons? Les naturals i fatals: el caràcter del nostre setmanari havia de sentir-se forçosament, per lògica afinitat, més propens a compenetrar-se i recolzar la gestió del senyor Cumelles, que no pas la del Comitè de la Companyia d'Artífexs de Barcelona, posem per exemple.

Fins ara, prudents com som, havíem procurat camuflar més o menys discretament la nostra adhesió sincera i cordial a la tasca impropia del nostre il·lustre amic; però avui, obeint ordres superiors, tirem al dret, girem les cartes de cara enlaire, ens traïem la careta i, allargant els braços trèmuls d'emoció, diem:

«Amic Cumelles: Ací teniu un rotatiu (o sigui un periòdic fixat en rotativa, nom aplicat a les màquines que rodien), que es posa a la vostra disposició per llengar als quatre vents (sí, Cumelles: són quatre: N., E., E., O.).

la seva identificació amb la tasca activa, enèrgica, eficaç i intel·ligent (no, no és cap insult: vol dir, simplement, que la vostra gestió té facultats intel·lectives), que realitzen a profit del teatre nostrat (o sigui de la nostra terra. Ja ho sabieu? Perdoneu). Estem disposats a parar els peus de tots els despitats, envejosos i incomprensius que sostenen que heu fracassat. Cumelles: deixeu-los dir! Com un sol home s'alcen avui les columnes virils de L'ESQUELLA, al crit unànime de visca la intel·ligència Vostres, aïms, a. s., etc., etc.»

Feta aquesta solemnnial professió de fe, creiem arribat el moment de dir les coses tal com són i proclamar que Joan Cumelles (no ens cansarem de repetir el seu nom fins que li hàgim estovat suficientment el matalàs de la immortalitat), i només que Joan Cumelles (refinguen aquest nom, seleccions futures), que Joan Cumelles, dòiem, és l'home escollit per Talia per a treure el Teatre Català del caos on l'havien portat els empresaris que l'havien precedit en l'ús d'escenaris, autors i comedians.

EXCUSA

Una avaria a la ploma no ens permeté la setmana passada de parlar, tal com s'esqueia, de l'estrena de «La fam», de Joan Oliver, al Teatre Català de la Comelles, drama molt discutit abans, durant i després del part. Aïnyem-nos a dir, per evitar malentesos, que l'avarria fou tan casual com el lector vulgui i no per cap sabotatge a la nova economia, com s'han entestat a fer córrer algunes persones malintencionades que la tenen jurada, per raons inconfessables, a Joan Cumelles, Enric Borràs i Xavier Regàs, tan coneguts en el món de l'Art i les Finances pel «Trio de La Patètica».

DISTRACCIÓ

Mentre en els anuncis del Teatre Català de la Comelles l'obra «Poema de Nadal», de Lluís Capdevila, que no passà de «recomanada» pel Jurat del Concurs del dit Teatre, no detrà mai d'ésser qualificada com a «premiada» en l'esmentat Concurs, en els de «La fam», autèntic «Premi», hi ha estat escamotejat gairebé sempre el qualificatiu i adhuc el nom de l'autor. Sabotejatge? I així! Una distracció que tothom pot tenir!

UNA FRASE DE NAPOLEO

Durant la campanya d'Egipte, i quan el poble de França passava tota mena de privacions i es trobava mancat dels aliments més primaris, diuen que Napoleó digué:

—O fracassa la fam, o fracasso jo...

L'emperador, amb aquesta idea al cap, recorregué a tots els mitjans per evitar que el fracassat fos ell.

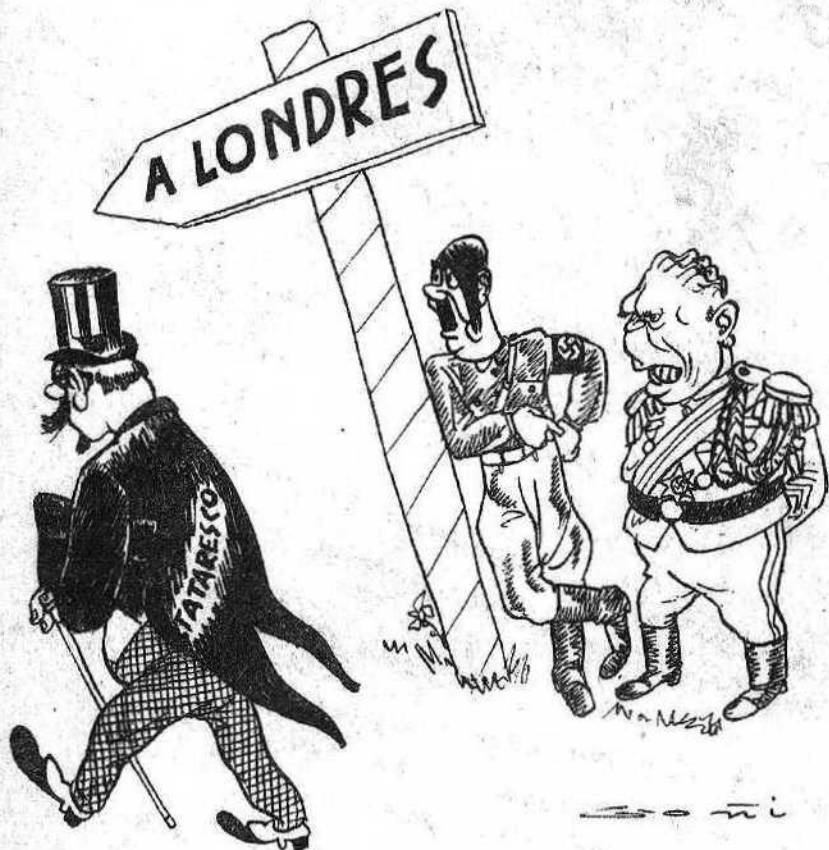
Això, però, no el salvà d'acabar, quan fou l'hora, a Santa Elena.

VESTIT A MIDA

Al Teatre Català de la Comelles es prepara per a ésser estrenada immediatament —potser a l'hora que surtin aquestes ratlles (si surten) ja haurà meravellat el món— la comèdia «La Patètica», d'Enric Borràs... Més exacte: de Xavier Regàs, suggerida i reclamada per Enric Borràs.

Segons pròpia confessió de Regàs a alguns amics, entre ells l'indiscret que escriu aquestes ratlles, «La Patètica» fou escrita seguint les indicacions de l'il·lustre actor, que necessitava, com el pa, refer-se de la calçada soferta quan va voler reposar «La Mare Eterna».

Regàs, doncs, escriví al dictat de Borràs un paper fet a mida, o sigui: curt, perquè no calgui estudiar, però el més visible de l'obra: vell, perquè pugui amar a remolc de l'apuntador, sense que es conegui; plebeu, perquè hi puguin intercalar els «buenas» i els «pués» de la seva època, que no sabem per quines manies els escriptors d'ara s'han entestat a bandejar del llenguatge; borratxo, perquè pugui repetir tots els trucs i els tics tradicionals, que tant d'efecte fan en «Esclavitud»; de constant permanència en escena, perquè no hi hagi ningú que destaquí més que ell; i, sobre tot, als finals d'acte, que és l'hora de recollir els aplaudiments.

Hitler.—Això del tataresco és un toc d'atenció.

Regàs ho féu, però sense prendre's-ho seri-
sament. Una prova és que no s'està de dir:
—He fet una obra perquè agradi als anal-
fabets.

MARUXA. RACIONADA

Al Liceu s'havien proposat fer «Maruxa».
Hom ja tenia baríton, tiple, tenor, coros...
Parò, all, que no havien pensat en el més
difícil de trobar: en els bens.

I, per no trobar bens, no ha estat possi-
ble representar l'obra del mestre Vives.

Algú digué a en Moragues, el director d'es-
cena:

—Amb un sol be hauríeu fet el fet.
—Tu ho dius!—respongué en Moragues.—
Parò ens exposàvem a haver-ne de cercar
un de nou a cada funció, perquè després de
cada «Maruxa», hauria estat molt que la gent
de l'escenari no calgués en la temptació de
fer una costellada!

EL BRUNZIR DE LA VIRONERA

Mentre escrivim, una mosca vironera pega
caparrades als vidres de la finestra. Asse-
guràriem que amb el llenguatge de les seves
ales va dient:

«—Teatre d'art?... teatre d'art?... teatre
d'art?... Pitarral... Pitarral... Pitarral...»

La fem caçar pel petit, la posem dins una
capea de llumins i l'enviarem a en Comelles.

DIALOG A LA SOCIETAT D'AUTORS

Amichatis pregunta a Avelí Artís:

—Com ha anat l'obra de l'Oliver?

Artís diu:

—Home, regular... Però no en té tota la
culpa l'obra... Al costat d'això, hi ha allò, i al
costat d'allò, allò altre... Així i tot, vés-la a
vaure, que no et dolrà.

—Ja hi hauria anat —fa Amichatis—, però
vaig trobar en Cumelles, vaig fer-li la matei-
xa pregunta que a tu, i va respondre'm:

«—Re! tal com pressentia: ha sortit gallina!»

L'Artís obre uns ulls com unes taronges:

—Que hi entres de franc, tu, al Poliorama?

—No, no!, no—respon Amichatis—passant
per la taquilla.

Josep Taxés intervé:

—També jo passo per la taquilla i també
vaig dir-li a en Comelles que volia anar a
vaure «La fam» i va aconsellar-me «que no
perdes la nit»...

El Comitè Econòmic del Teatre haurà d'estu-
diar si aquest concepte de la propaganda que
té Comelles per a les obres que s'estrenen al
teatre on ell cacquesja, afecta o no a l'Econò-
mia, vella o nova...

ELIES O L'HOMME DE GENI

Un dia de la setmana passada Lluís Elies
era al «camerino» d'Enric Borràs, junt amb
aquest i Jean Comelles. No hem pogut esbrinar
quina mosca l'havia picat, però el cas és
que de tots els punts del teatre se sentien
uns crits desafortats de l'autor de «Madame».
Per la carta que publicàrem avui fa quinze
dies en aquesta mateixa secció, deduíem que
Elies protestava que després d'haver-li pro-
mès que rerà l'obra d'Oliver se n'estrenaria
una de seva, se li manqués la paraula do-
nada.

Aquest cop Elies no té raó. Tenim entès que
la comèdia que havien permès estrenar-li es
titula «Quan Déu ens deixa de la seva mà...»
Per ventura no es representa a diari, en el
teatre de la Rambla dels Estudis, d'ençà que
el perillós Cu-Cu regeix els seus destins?

TOTA SOLETA

L'altre dia, el cartell del Tivoli anunciava
«La del Manó de Rosas», cantat per Maria
Teresa Planas, «que per primera vez saldrà
en funció de noches».

Quines famílies més depravades. Mira que
deixar sortir la nena per primera vegada
una d'aquestes nits, amb la fosca que hi ha
pels carrers!...

CESSACIO

Ha deixat de prestar els seus serveis com
a secretària de Joan Comelles la senyora Ma-
ria Rosa Arquimbau. Des de fa molts mesos,
i sense percebre cap mena d'honoraris, la
senyora Arquimbau no planyia esforços ni
hores de treball per ajudar el senyor Cume-
lles en l'ardua tasca de redactar gasetilles,
omplir sobres i copiar «saludes», segura que
contribuir amb el seu petit gra de sorra al
manteniment del teatre palral i que es qua-
nyava per punts el compliment de la prome-
sa que li havien fet d'estrenar de la seva
obra «Maria, la Roja» immediatament des-

prés que hagués fracassat la de Joan Oli-
ver. Fracàs que justificaria l'arreconoment
de totes les altres obres recomanades pel
Jurat del Concurs del T. C. de la C. i donaria
al senyor Comelles àmplia llibertat per a en-
carrilar la temporada a mesura del seu gust
i dels naturals compromisos d'un home que
ocupa el seu lloc.

La senyora Arquimbau, menys impulsiva
que Lluís Elies, ha preferit abandonar a la
solitud del seu despatx Joan Comelles...

PARAL·LEL

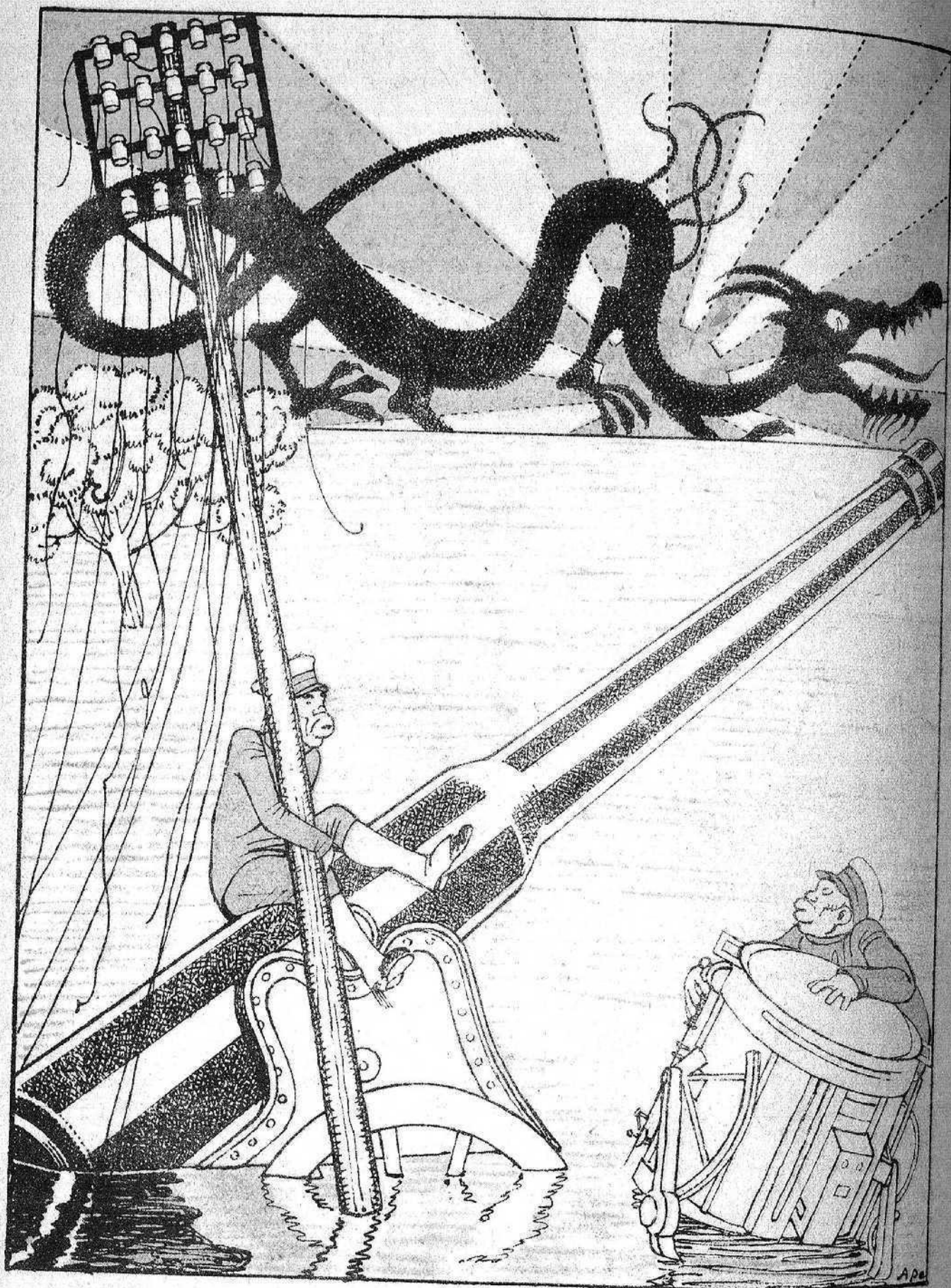
Remarquem l'èxit que obté al Teatre Barce-
lona una obra de Lope de Vega, i el fet que
a l'Espanyol se n'ha muntat, amb general
acceptació, una altra: «Fuenteovejuna».

I que en un interviu, Carlos M. Baena, di-
rector del Barcelona, hagi dit que per a des-
prés de Lope de Vega prepara Benavente,
Bernard Shaw i Molière. Altres tres analfa-
bets!

I que al cap d'un mes de prova, Baena ha
pogut fer aquesta afirmació: «—Es pot fer tea-
tre d'art amb excel·lents resultats econòmics.»

—Continuem, Benet. D'això només en diuen xantatge.

AL RIU GROC

Aquesta ofensiva se'ns n'ha anat a l'aigua,